

Dans met Kans

Auteur: Spyros Makridakis - Robin Hogarth - Anil Gaba

ISBN: 978 94 9057 409 3

Uitgeverij: Maven Publishing

Commentaar:

Dit boek is bedoeld om de lezer inzicht aan te bieden in de wetenschap van de logica, de statistiek en de kansberekening. Een saai onderwerp zou je denken, maar mits wat geduld en volharding valt het lezen uiteindelijk best mee. De inspanning om je erdoor te worstelen zit hem meer in de wat ongelukkige typografie. Het boek wordt immers door de uitgever gepresenteerd in het onooglijke lettertype van 9,5 punt, zodat je de ruim 300 pagina's lectuur die liggen te wachten in volume en vooral in tijd onderschat omdat je te het boek té vaak moet neerleggen om de ogen te laten rusten. Spijtig toch, want de drie auteurs zijn er bij het schrijven in geslaagd deze ingewikkelde en op wiskunde gebaseerde materie toegankelijk te maken voor een niet-wetenschappelijk onderbouwde lezerspubliek. Na een paar bladzijden al raak je geboeid over het onderwerp dat door een vlotte schrijfstijl uiteindelijk van zijn natuurlijke saaiheid wordt ontdaan. Dat maakt uiteraard veel goed en is een prestatie voor de drie professoren die 'Dans met Kans' hebben samengesteld.

Spyros Makridakis is een voormalig Olympisch zeiler en professor emeritus in de beslissingswetenschappen aan de Internationale Graduate Business School- en onderzoeksinstelling in Frankrijk. Robin Hogarth is onderzoeksprofessor op het gebied van aannames en beslissingen aan de Universiteit Pompeu Fabra in Spanje. Anil Gaba, tenslotte, is professor in risicomangement, verbonden aan de Duke University in de Verenigde Staten. Deze drie eminente figuren uit de wereld van de statistiek houden in hun boek een onderlegd pleidooi voor meer zekerheid door minder controle. Ze illustreren dit met een metafoor van een metro en een kokosnoot. Want terwijl de vertrektijden van een metro meestal niet precies vastliggen, volgen ze wel een bepaalde regelmaat waarop je kunt rekenen. In dit geval is het zinvol om er voorspellingen over te doen. Het ogenblik dat een kokosnoot van een boom valt is moeilijker te voorspellen, zo slecht zelfs dat elke uitspraak hierover alleen maar schijnzekerheid oplevert. Het komt er volgens de auteurs dus op aan zich te oefenen in het onderscheiden van verschillende soorten onzekerheden.

De meeste belangrijke vragen waarmee we in de wereld worden geconfronteerd, vallen helaas vaak in de categorie kokosnoten. Precies daarom is het volgens de auteurs verstandig ruimte in te bouwen voor onzekerheid, want die is alom aanwezig. Wie beseft dat je niet alles onder controle kunt houden heeft aantoonbaar meer kansen op een succesvol en gelukkig leven. In Dans met Kans laat het trio op overtuigende wijze zien dat veel van de dingen die we doen om zekerheid in te bouwen juist risico's opleveren en méér kosten dan ze opleveren. Na de aanslagen van Al Qaida op de Verenigde Staten bleek dat het aantal verkeersdoden in Amerika spectaculair was gestegen omdat veel Amerikanen niet meer wilden vliegen. Zodoende voeren de auteurs aan dat we niet altijd de juiste beslissingen nemen en voeren in het boek cijfers aan die dit bewijzen. Regelmatig komen ze hierbij aanzetten met verrassende ideeën. Bijvoorbeeld dat preventieve gezondheidscontroles slecht zijn voor je gezondheid of dat een saai belegging vaak de beste belegging is.

Ze blijven in hun boek niet louter bij constatering, ze komen ook met adviezen, waarbij het loslaten van dingen een belangrijk middel is. Door niet continu het beste rendement uit je

beleggingen te willen halen en dus minder te handelen, haal je uiteindelijk een hoger rendement. Of nog: je kunt best zoveel mogelijk bij artsen uit de buurt blijven, tenzij je ziek of zwanger bent. Statistisch onderzoek wijst keer op keer uit dat de kans op negatieve gevolgen door een verkeerde diagnose groter is dan de kans om ziek te worden.

Via curves en onderzoeksresultaten tonen de schrijvers aan dat ons verlangen naar zekerheid een averechts effect heeft. De vele weerberichten, winstverwachtingen, opiniepeilingen of economische prognoses bieden in plaats van een daadwerkelijke greep op de toekomst alleen maar de illusie van controle, een gevaarlijke denkfout die steeds vaker voorkomt in het bedrijfsleven, de medische wereld en de politiek. Ze klagen ook de mediatisering van experts die stellige uitspraken doen aan. Ook hier bewijzen de statistieken dat die voor de media aantrekkelijke figuren er vaak naast zitten. Het is beter om op een realistische manier om te gaan met onzekerheid en te luisteren naar experts die een genuanceerde mening geven en die niet te mediageil zijn.

Waarschijnlijkheidsleer en statistiek zijn wetenschappen die de mens pas laat heeft ontwikkeld. De eerste pogingen om waarschijnlijkheidsleer en statistiek toe te passen dateren uit de 17de eeuw, met name in het gokmilieu. Het gebruik van statistiek om de karakteristieken van menselijke bevolkingsgroepen te beschrijven stamt uit de 19de eeuw en werd toegepast in het verzekeringswezen. Hoewel het duidelijk is dat heel wat mensen zich toen al beroepsmatig bezig hielden met statistiek, hadden ze zelfs maar weinig besef van eenvoudige statistische concepten. Zo werd bij het opstellen van een levensverzekering geen rekening gehouden met de leeftijd van de betrokkene. Pas in de tweede helft van de 20ste eeuw kwam er een stroomversnelling. De computer maakte het een stuk gemakkelijker om statistische modellen te gebruiken bij het nemen van beslissingen. Vandaag wordt deze wetenschap toegepast in zowat alle sectoren waaronder nog steeds de bankiers en beleggers, de verzekeringsmaatschappijen en de overheid de grootste groep gebruikers vormen. Voor de financiële sector ligt het motief voor het gebruiken van waarschijnlijkheidsmodellen nogal voor de hand. De overheid gebruikt de wetenschap van de statistiek voornamelijk voor het inschatten van structuurwerken op langere termijn, bijvoorbeeld om min of meer te kunnen bepalen hoeveel scholen of bejaardenhuizen er binnen vijftig jaar moeten worden gebouwd.

De verdienste van dit boek is dat hier zeer goed beschreven wordt waarvoor al die statistieken die worden opgesteld in feite dienen en wat ermee gedaan wordt. De auteurs leggen ook in enkele hoofdstukken uit hoe die bewuste modellen worden gemaakt, wie ze maakt en waar ze worden gemaakt.

Maar ze wijzen er vooral op dat er weinig zekerheden bestaan. Wie zich echter kan bekwamen in het onderscheiden van verschillende soorten onzekerheden wordt volgens hen waarschijnlijk een gelukkig mens.

Leo De Ley